

**Samenwerkingsverband Verstandelijke Beperking – PZ Bethanië  
afdeling Vliet**

*BEWEGINGSVRIJHEID VOOR DE PATIËNT*

In het gebouw en op de campus

- Vliet is een open behandelafdeling.

Lichamelijke problemen of beperkingen

**Infrastructuur**

- De afdeling bevindt zich op het gelijkvloers, er zijn geen liften of trappen. De afdeling is volledig rolstoeltoegankelijk en er is een bad.

**Somatische zorgnood**

- In beperkte mate kan somatische zorg geboden worden, er zijn altijd verpleegkundigen aanwezig. Bij specialistischere en acute zaken is dat moeilijker. Er is een Algemeen Ziekenhuis aan de andere kant van de straat, dat ook gebruikt wordt voor consulten. Het kan ook altijd bij de eigen behandelend arts en huisarts, op vraag van de patiënt.

Leefklimaat van de afdeling, voorziening en persoonlijke verblijfsruimte

- Het zijn allemaal éénpersoonkamers. De patiënt beschikt zelf over een eigen kamersleutel. De kamer kan niet betreden worden zonder sleutel, enkel langs binnen is een klink.
- Er is geen standaard toezicht op de kamers. Er kunnen kamercontroles zijn op indicatie als er reden is tot bezorgdheid over de eigen veiligheid of de veiligheid van anderen. Patiënten worden altijd op de hoogte gebracht en zijn aanwezig.
- De patiënt kan zijn/haar kamer vrij inrichten. Er is een prikbord ter beschikking om dingen op te hangen. Persoonlijke spullen mogen meegenomen in beperkte mate, rekening houdend met de tijdelijke aard van het verblijf. Er is een TV op elke kamer, een eigen TV of meubilair wordt niet toegestaan. Het meebrengen van eigen elektrische toestellen wordt besproken met de verantwoordelijke in het kader van brandveiligheid (koffiemachine, stereo). Het is toegelaten om een eigen dekbed mee te nemen.
- Er is een leefruimte met living (TV, biljart, computers) en aansluitend de eetzaal en keuken. Er is ook een binnentuin die voor iedereen toegankelijk is. Daarnaast is er een 2<sup>e</sup> leefruimte met zithoek, computer, waar het vaak wat rustiger is, iets apart.
- Huisdieren zijn niet toegelaten.

## Beperkingen bewegingsvrijheid binnen het centrum

- Er zijn geen afzonderlijke afdelingen voor vrouwen en mannen.
- Er is een 'lagune', een comfortroom die ingezet wordt wanneer er meer rust en een prikkelarme omgeving nodig is. Hier is een douche, toilet, lavabo, wc, bed en een eigen binnentuin aan. Deze kan op vraag van de patiënt of op aanwijzing van de begeleiding ingenomen worden.
- Er is een afzonderingskamer waar ingezet kan worden op veiligheid. Deze worden ingezet als een patiënt buiten zichzelf is, weinig communicatie en samenwerking toont en een gevaar vormt voor zichzelf of anderen. De arts wordt op de hoogte gebracht na een teambeslissing.

## Fasering van de vrijheden

- Er wordt verwacht dat er een traject voorafgaand aan opname is gegaan in het kader van kunnen omgaan met de vrijheden van een open afdeling. De patiënt moet in staat zijn om afspraken te kunnen maken rond vrijheden. Er wordt vaak bemerkt dat de overgang van een gevangenis of gesloten afdeling een grote stap is. Er wordt veel van de patiënt verwacht en dient in staat te zijn om afspraken te maken, verantwoordelijkheden te nemen en erover te communiceren.
- In het begin van opname starten mensen in een kennismakingstraject, het eerste weekend wordt gevraagd niet in overnachting naar huis te gaan. Zonder tegenindicaties hebben mensen vanaf dan standaard uitgangen. Het statuut internering kan een indicatie zijn om hier voorzichtiger mee te zijn, dit is individueel afhankelijk en afhankelijk van het voortraject. Dit gebeurt steeds in afstemming met de psychiater en het team.
- Patiënten hebben standaard alle vrijheid en kunnen de afdeling (en voorziening) verlaten 's middags van 12u30 tot 14u en 's avonds van 18u tot 20u30. In het weekend ook overdag. Patiënten dienen de begeleiders te verwittigen wanneer ze vertrekken en terugkomen, zodat ze weten welke patiënten aanwezig of afwezig zijn. Vervolgens kan met de arts bekeken worden of de patiënt in het weekend de afdeling langer kan verlaten, dit kan vanaf vrijdag 17u45 tot zondagavond 20u.
- De deuren van de afdeling zijn open dus patiënten kunnen vrij de afdeling verlaten. Het is niet verplicht om te laten weten wat ze gaan doen, er is wel elke dag een dagafsluiting waar overlopen wordt wat iedereen 's avonds gaat doen. Dit is echter niet met het oog op controle of veiligheid.
- Op indicatie kunnen patiënten enkel uitgang hebben onder begeleiding. Verplaatsingen naar therapieën buiten de afdeling zijn dan samen met een therapeut.
- Verplaatsingen van de patiënt buiten campus kunnen begeleid worden op vraag van de patiënt. De voorkeur wordt gegeven aan het netwerk voor die begeleiding maar kan ook door hulpverleners, indien mogelijk qua personeel.
- Patiënten kunnen deelnemen aan activiteiten buiten de campus tijdens dezelfde uitgangsmomenten. In bepaalde fasen van behandeling kan het ook overdag als dat binnen de behandeling past, met het oog op naar ontslag te werken. Dit is altijd in overleg en in het kader van een overgangsfase.

#### Begeleide uitgangen buiten de campus

- Begeleide uitgangen buiten campus zijn mogelijk op vraag van de patiënt. De voorkeur wordt gegeven aan het netwerk voor die begeleiding maar kan ook door hulpverleners, indien mogelijk qua personeel.
- Niet-begeleide uitgangen kunnen altijd, tenzij tegenindicaties.

### *CONTROLE OP TOEGANG EN INFRASTRUCTUUR*

#### Algemene beveiliging en persoonlijke alarmen

- Elk personeelslid heeft een DECT met een alarmknop. Als daarop gedrukt wordt komt er ondersteuning van andere afdelingen in het gebouw en de stewards. Deze zijn niet locatiebepalend. Er is ook een brandalarm. Er zijn ook alarmknoppen op elke kamer voor de patiënten.
- Er is geen cameratoezicht op de afdeling en campus.
- De deuren gaan vanaf 22u op slot, als patiënten dan naar buiten willen moeten ze het vragen aan de begeleiding.
- Er is geen handmetaaldetector ter beschikking.

#### Ontwerp van het gebouw om ontvluchting te voorkomen

- Er worden in het gebouw geen fysieke maatregelen genomen om ontvluchtingen te voorkomen.
- Ramen kunnen niet volledig open, er is enkel een verluchtungspleuf.
- Er zijn geen beveiligingsmaatregelen m.b.t. gespreksruimte.
- Door de inrichting van de accommodatie (ligt in een vierkant) kan je geen volledig toezicht uitoefenen. Patiënten kunnen onopgemerkt naar buiten gaan. Er wordt dus gewerkt met vertrouwen en afspraken maken. De patiënt moet de verantwoordelijkheid kunnen dragen om zich aan afspraken te houden, want de gelegenheid is er altijd.
- Na een ontvluchting wordt er geseind bij de politie in afstemming met een arts, enkel wanneer ingeschat wordt dat het een onrustwekkende verdwijning is. Bij mensen met een interneringsstatuut of gedwongen statuut gebeurt het vaker.

## THERAPIE- EN ACTIVITEITENPROGRAMMA

### Daginvulling en/of weekinvulling

- Een daginvulling ziet er als volgt uit:

7u30: patiënten worden gewekt  
7u30: ontbijt en medicatie  
8u: verzorgingsmoment  
9u: dagopening  
9u15: therapie sessie 1  
10u15: koffiepauze  
10u45: therapie sessie 2  
12u: middagmaaltijd en medicatie  
12u30: vrije tijd (afdeling verlaten is mogelijk)  
14u15: therapie sessie 3  
15u15: koffiepauze  
15u45: therapie sessie 4  
17u: avondmaal en medicatie  
17u45: dagafsluiting  
18u: vrije avond  
20u: verzorgingsmoment  
23u: bedtijd (1u op vrijdag en zaterdag)

- Er wordt verwacht dat iedereen bij de dagopening is en dat ze zich engageren om deel te nemen aan de aangeboden therapieën.
- Er zijn behandelgroepen (4) met een eigen weekprogramma en verschillende behandel focus. Programma's zijn wekelijks hetzelfde.

### Therapieën

- Er is een mogelijkheid tot individuele therapie binnen de afdeling en buiten de voorziening (ambulante therapeut of begeleiding kan in afspraak blijven doorlopen). Binnen de afdeling wordt individuele therapie afgestemd met de therapeut en vanuit de vraag van de patiënt.
- Er is groepstherapie binnen de afdeling, buiten de afdeling (een afdelingsoverstijgend aanbod: VLOT) maar niet buiten de voorziening.
- Alle therapie sessies zijn mannen en vrouwen gemengd.

### Activiteiten

- Er is geen mogelijkheid tot bezoldigde activiteiten.
- Standaard in het programma voorziet een psychomotorische therapeut fitness, relaxatie en een opdracht en bewegings sessie. Daarnaast is er via het VLOT op dinsdag en donderdag namiddag extra fitness, badminton, etc. Er is een sporthal (wordt wel tijdelijk gerenoveerd) en fitnessruimte (kan enkel met de PMT).

- In het kader van behandelplan en indien therapeutisch waardevol kan de patiënt na overleg in het team opleidingen georganiseerd door externe organisaties gevolgd worden. Ook afhankelijk van de behandelfase, doelstellingen, hulpvraag, etc. van de individuele patiënt.

## *CONTACTEN MET DE BUITENWERELD*

### Bezoek

- Bezoek wordt niet standaard gereguleerd. Op indicatie kan er voor een weekendovernachting telefonisch afgetoetst worden.
- Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen bezoek van familie, naastbetrokkenen en anderen.
- Bezoek van kleine kinderen vindt best plaats in de aangepaste gezinsruimte. Dit wordt ook gevraagd op voorhand te bespreken met de persoonlijke begeleider.
- Er wordt gevraagd om zo veel mogelijk buiten de muren van de afdeling bezoekers te ontvangen. Lukt dit door omstandigheden niet, kan er bezoek ontvangen worden op de kamer of een gesprekslokaal te reserveren. Niet echt in de gemeenschappelijke ruimtes, naar privacy van andere mensen.
- Er zijn geen restricties op het aantal bezoekers die aanwezig mogen zijn, in de mate van het mogelijke.
- Bezoek is toegelaten op weekdays van 18u30 tot 20u, op zaterdag van 13u30 tot 17u en van 18u30 tot 20u, op zondag en feestdagen van 13u30 tot 17u voor mensen die geen uitgang hebben, bij vrije uitgang kunnen ze eender welk moment buiten bezoek ontvangen.

### Telefoon en GSM

- Vaste telefonie is mogelijk en wordt forfaitair aangerekend (telefonie, internet en TV).
- Er is een mogelijkheid tot supervisie van telefonie als mensen dit vragen of het is aangewezen.
- Patiënten mogen een eigen GSM gebruiken, maar niet tijdens therapieën en maaltijden. Op indicatie kunnen er beperkende afspraken gemaakt worden (afgeven 's avonds, enkel gsm-momenten).

### Briefwisseling

- Er is geen mogelijkheid tot supervisie van briefwisseling.

### Mail en internet

- Er zijn twee gemeenschappelijke computers ter beschikking met internet en er is ook wifi op de afdeling om met eigen apparaten te gebruiken.
- Het is mogelijk om internettoegang te superviseren maar is eigenlijk weinig gangbaar.
- Er is geen mogelijkheid tot supervisie van mail.

## CONTROLLERENDE MAATREGELEN

### Onderzoek aan het lichaam of aan de kledij

- Er is geen mogelijkheid tot fouilleren van de patiënt.

### Controle op materiaal in gemeenschappelijke ruimtes, activiteiten en therapieën

- Er is steeds supervisie tijdens de maaltijden van een hulpverlener.
- Metalen bestek wordt niet standaard geteld na gebruik.
- Er is steeds toezicht van een therapeut op het gebruik van materiaal **tijdens** een therapiesessie.
- Er is geen standaard controle op het gebruik van materiaal **na** een therapiesessie.
- Sommige materialen, zoals aardappelmessjes, worden bewaard in een afgesloten berging.

### Toegang en controle tot bezittingen en geld

- Alcohol, drugs en niet-voorgeschreven medicatie zijn niet toegestaan. Op de afdeling geldt een nultolerantie beleid op vlak van druggebruik. Een actieve afhankelijkheidsproblematiek is een exclusiecriteria, hier is de afdeling niet op voorzien. Gebruik leidt tot beëindigen van opname, extra striktheid bij geïnterneerden.
- Patiënten mogen bij aankomst geen gevaarlijke voorwerpen bij hebben. Patiënten worden hierop gewezen maar er is verder geen controle van bezittingen. Persoonlijke bezittingen moeten patiënten niet afgeven, op vraag van de patiënt kunnen er dingen in bewaring gehouden worden.
- De patiënt mag zijn rookwaren zelf bijhouden.
- Toegang tot brandbaar materiaal wordt niet beperkt of gecontroleerd.
- Patiënten zijn vrij om cash geld te bezitten en financiële uitgaven te doen, hier is geen toezicht op.

### Controle op medicatie

- De patiënt mag zijn medicatie niet zelfstandig bewaren. Thuismedicatie dient ook afgeven te worden in beheer van de begeleiding. In een latere fase van behandeling kan het een deel zijn van het therapeutisch proces om te beginnen oefenen.
- De patiënt dient onder toezicht medicatie in te nemen.

### Controle op alcohol, drugs en niet-voorgeschreven medicatie

- Er is een mogelijkheid om het gebruik van middelen te monitoren a.d.h.v. een urinaire screening. Dit wordt sporadisch en op indicatie gedaan, in afstemming met de patiënt worden daar individueel afspraken gemaakt.

- Er is een mogelijkheid om alcoholgebruik te monitoren a.d.h.v. een blaastoestel. Dit gebeurt op dezelfde manier.
- Mensen mogen niet onder invloed binnenkomen en het wordt afgeraden. Maar er is geen zicht op tijdens het weekend.
- Er wordt niet overgegaan tot het afnemen van bloedstalen met het oog op alcohol- of drugscreening.

#### Toegang en controle tot pornografische materiaal en materiaal waarin geweld wordt gesteld

- Er is geen toezicht op het gebruik van pornografisch materiaal, het is niet toegelaten in de gemeenschappelijke ruimtes.
- Hetzelfde met het gebruik van materiaal waarin geweld wordt gesteld.

## *ROKEN*

#### Toegang tot roken en screening

- Roken is overdag altijd toegelaten, buiten de therapiesessies. 's Nachts kan het na overleg met de nachtwaak.
- Roken is enkel buiten toegelaten, roken op de kamer is strikt verboden. Er is een tuin met een rookafdak.

## *UITZONDERLIJKE UITGANGEN*

#### Uitzonderlijke uitgangen

- Bij uitzonderlijke uitgangen kan afgeweken worden van de standaard uitgangsuren, bv. tijdens een sessie.
- Wanneer nodig en indien de patiënt geen andere ondersteuning vind bij het netwerk kunnen patiënten begeleid worden bij uitzonderlijke uitgangen door iemand van het team.

## *AGRESSIEBELEID*

#### Beleid

- Er zijn protocollen in het ziekenhuis die geraadpleegd kunnen worden met het oog op agressie management of -regulatie. Die worden ook op de afdeling gehanteerd.

#### Planning voor onverwachte situaties

- Er zijn ziekenhuis procedures omtrent onderduiken, gijzeling, rellen, barricaderen toegang, protesten of betogingen.